

Περιεχόμενα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	7
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	9
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	21

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Βασικά στοιχεία ανατομίας και φυσιολογίας της καρδιάς

I. ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΝΑΤΟΜΙΑΣ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ	23
Γενικά	23
Το στεφανιαίο αρτηριακό δίκτυο	24
Το φλεβικό σύστημα της καρδιάς	27
Το λεμφικό σύστημα της καρδιάς	27
Το νευρικό σύστημα της καρδιάς	27
II. ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ	27
Εισαγωγή	27
Απάντηση του κυκλοφορικού συστήματος στην άσκηση	28
Ο μεταβολισμός του μυοκαρδίου	28
Γενικά	28
Κατανάλωση οξυγόνου από τον καρδιακό μυ	29
Προτεινόμενη βιβλιογραφία	29

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Διαγνωστική προσέγγιση του καρδιοχειρουργικού ασθενούς

Εισαγωγή	31
Κλινική εξέταση	31
I. ΑΝΑΙΜΑΚΤΕΣ ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ	32
Ηλεκτροκαρδιογράφημα	32
Ακτινογραφία θώρακος	33
Υπερηχοκαρδιογραφία	34

Δοκιμασία κόπωσης (<i>Stress test</i>)	35
Συνεχής 24ωρη ή 48ωρη καταγραφή του ΗΚΓ (<i>Holter monitoring</i>)	35
Ραδιοϊσοτοπικές τεχνικές	35
I. Τεχνικές για την εκτίμηση της καρδιακής λειτουργίας	36
II. Τεχνικές για την εκτίμηση της αιμάτωσης και της βιωσιμότητας του μυοκαρδίου	36
III. Τεχνικές για την διάγνωση νεκρωτικών περιοχών του μυοκαρδίου	37
Τομογραφία εκπομπής ποζιτρονίου (<i>Positron Emission Tomography – PET</i>)	38
Αξονική τομογραφία	39
Μαγνητικός συντονισμός (<i>MRI</i>)	40
Αξονική στεφανιογραφία (<i>Coronary Computed Tomography Angiogram or Angiography – CCTA</i>)	40
II. ΑΙΜΑΤΗΡΕΣ ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ	41
Καρδιακός καθετηριασμός και εκλεκτική στεφανιογραφία	41
Ενδομυοκαρδιακή βιοψία	43
Ηλεκτροφυσιολογική μελέτη	43
Προτεινόμενη βιβλιογραφία	43

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Η εξωσωματική κυκλοφορία και η προστασία του μυοκαρδίου κατά την διάρκεια της

I. Η ΕΞΩΣΩΜΑΤΙΚΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ	45
Εισαγωγή	45
Ορισμός – Βασικές αρχές λειτουργίας	45
Σημαντικοί χρόνοι – Φάσεις κατά την διάρκεια της εξωσωματικής κυκλοφορίας	48
Σύνδεση του ασθενούς με την μηχανή της εξωσωματικής κυκλοφορίας	48
Παθοφυσιολογία της εξωσωματικής κυκλοφορίας	49
Παράμετροι που παρακολουθούνται κατά την διάρκεια της εξωσωματικής κυκλοφορίας	50
Επιπλοκές της εξωσωματικής κυκλοφορίας	52
IA. ΕΛΑΧΙΣΤΑ ΕΠΕΜΒΑΤΙΚΗ ΕΞΩΣΩΜΑΤΙΚΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ	53
II. Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΜΥΟΚΑΡΔΙΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΕΞΩΣΩΜΑΤΙΚΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ	54
Εισαγωγή	54
Περιεγχειρητική βλάβη του μυοκαρδίου ως επακόλουθο ατελούς προστασίας του	55
Είδη καρδιοπληγίας	56
Οδοί χορήγησης της καρδιοπληγίας	56
Αποφυγή μυοκαρδιακής βλάβης κατά την φάση της επαναιμάτωσης του μυοκαρδίου (<i>Reperfusion phase</i>)	57
Συμπεράσματα	57
Προτεινόμενη βιβλιογραφία	58

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Η μετεγχειρητική παρακολούθηση των ασθενών και οι συχνότερες επιπλοκές

I. ΜΕΤΕΓΧΕΙΡΗΤΙΚΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ	59
Παρακολούθηση των ασθενών στην Μονάδα Εντατικής Θεραπείας	59
Εισαγωγή	59
Παρακολούθηση των διαφόρων συστημάτων	60
1. Αναπνευστικό Σύστημα	60
2. Κυκλοφορικό Σύστημα	60
3. Νεφρική λειτουργία	61
4. Ηπατική λειτουργία	61
5. Νευρικό Σύστημα – Ψυχική σφαίρα	61
6. Μεταβολισμός	61
7. Πήξη του αίματος	61
Παρακολούθηση των ασθενών στο Τμήμα Προεγχειρητικής και Μετεγχειρητικής Νοσηλείας	62
II. ΑΜΕΣΕΣ ΜΕΤΕΓΧΕΙΡΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΛΟΚΕΣ ΣΤΗΝ ΜΕΘ	63
1. Μετεγχειρητική αιμορραγία	63
2. Καρδιακός επιπωματισμός	63
3. Σύνδρομο χαμηλής καρδιακής παροχής	64
4. Αρρυθμίες	64
5. Καρδιακή ανακοπή (<i>Cardiac arrest</i>)	64
6. Αναπνευστική ανεπάρκεια	64
7. Νεφρική ανεπάρκεια	65
8. Επιπλοκές από το Πεπτικό Σύστημα	65
9. Επιπλοκές από το Κεντρικό Νευρικό Σύστημα	65
10. Αρτηριακή υπέρταση	66
11. Πυρετός	66
12. Οξύ έμφραγμα του μυοκαρδίου	66
13. Αναιμία	66
Προτεινόμενη βιβλιογραφία	66

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Χαμηλή καρδιακή παροχή και μηχανικά μέσα υποστήριξης του κυκλοφορικού συστήματος μετά από εγχειρήσεις καρδιάς υπό εξωσωματική κυκλοφορία

I. ΧΑΜΗΛΗ ΚΑΡΔΙΑΚΗ ΠΑΡΟΧΗ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΕΓΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΡΔΙΑΣ ΥΠΟ ΕΞΩΣΩΜΑΤΙΚΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ	67
Εισαγωγή	67

Παράγοντες οι οποίοι καθορίζουν την καρδιακή παροχή	67
Ρύθμιση των παραγόντων που καθορίζουν την καρδιακή παροχή	68
1. Ρύθμιση του προφορτίου	68
2. Ρύθμιση του μεταφορτίου	68
3. Βελτίωση της συσταλτικότητας του μυοκαρδίου	68
II. ΜΗΧΑΝΙΚΑ ΜΕΣΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΟΥ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΣΕ ΑΣΘΕΝΕΙΣ ΜΕ ΧΑΜΗΛΗ ΚΑΡΔΙΑΚΗ ΠΑΡΟΧΗ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΕΓΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΡΔΙΑΣ ΥΠΟ ΕΞΩΣΩΜΑΤΙΚΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ	68
Ενδοαορτικός ασκός (<i>Intra-aortic Balloon Counterpulsation – IABP</i>)	69
Σύστημα εξωσωματικής οξυγόνωσης διά μεμβράνης (<i>Συσκευή ECMO</i>)	72
Εξωσωματική συσκευή μηχανικής υποστήριξης της αριστερής ή και της δεξιάς κοιλίας (<i>Extracorporeal Ventricular Assist Device – συσκευή LEVITRONIX</i>)	73
Προτεινόμενη βιβλιογραφία	75

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Η χειρουργική αντιμετώπιση των συχνότερων συγγενών καρδιοπαθειών

Εισαγωγή – Επιδημιολογία	77
I. ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΚΑΡΔΙΟΠΑΘΕΙΕΣ ΧΩΡΙΣ ΔΙΑΦΥΓΗ ΑΙΜΑΤΟΣ	78
Στένωση του ισθμού της αορτής (<i>Coarctation of the Aorta – CoA</i>)	78
Παθοφυσιολογία	78
Κλινική εικόνα – Σημειολογία	78
Διαγνωστικές εξετάσεις	79
Ενδείξεις χειρουργικής θεραπείας	79
Χειρουργική αντιμετώπιση	79
Αποτελέσματα	81
Διαδερμικές επεμβατικές τεχνικές	81
Στένωση της πνευμονικής με ακέραιο μεσοκοιλιακό διάφραγμα (<i>Pulmonary Stenosis</i>)	81
Παθοφυσιολογία	82
Κλινική εικόνα – Σημειολογία	82
Διαγνωστικές εξετάσεις	83
Ενδείξεις χειρουργικής θεραπείας	84
Χειρουργική θεραπεία	84
Αποτελέσματα	85
Διαδερμικές επεμβατικές τεχνικές	85
Συγγενής αορτική στένωση (<i>Congenital Aortic Stenosis</i>)	85
Ανατομία των βλαβών	86
Παθοφυσιολογία	86
Κλινική εικόνα – Σημειολογία	86
Διαγνωστικές εξετάσεις	86
Ενδείξεις χειρουργικής θεραπείας	87
Χειρουργική θεραπεία	87

Αποτελέσματα	88
Διαδερμικές επεμβατικές τεχνικές	88
II. ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΜΗ ΚΥΑΝΩΤΙΚΕΣ ΚΑΡΔΙΟΠΑΘΕΙΕΣ ΜΕ ΔΙΑΦΥΓΗ ΑΙΜΑΤΟΣ	
ΑΠΟ ΤΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΠΡΟΣ ΤΑ ΔΕΞΙΑ	89
Εισαγωγή	89
Μεσοκοιλιακή επικοινωνία (Atrial Septal Defect – ASD)	89
A. Δευτερογενής μεσοκοιλιακή επικοινωνία (ή Δευτερογενές μεσοκοιλιακό έλλειμμα)	90
Παθοφυσιολογία	90
Κλινική εικόνα – Σημειολογία	91
Διαγνωστικές εξετάσεις	92
Ενδείξεις χειρουργικής θεραπείας	93
Χειρουργική θεραπεία	93
Αποτελέσματα	94
Διαδερμικές επεμβατικές τεχνικές	94
B. Πρωτογενής μεσοκοιλιακή επικοινωνία (ή Πρωτογενές μεσοκοιλιακό έλλειμμα)	94
Ατελής κοινός κολποκοιλιακός πόρος (Partial A-V Canal Defect)	95
Πλήρης κοινός κολποκοιλιακός πόρος (Complete A-V Canal Defect)	95
Κλινική εικόνα – Σημειολογία	96
Διαγνωστικές εξετάσεις	96
Ενδείξεις χειρουργικής θεραπείας	97
Χειρουργική θεραπεία	97
Αποτελέσματα	97
Μεσοκοιλιακή επικοινωνία (Ventricular Septal Defect – VSD)	98
Παθολογοανατομικές μορφές	98
Παθοφυσιολογία	98
Κλινική εικόνα – Σημειολογία	99
Διαγνωστικές εξετάσεις	99
Ενδείξεις χειρουργικής θεραπείας	100
Χειρουργική θεραπεία	100
Αποτελέσματα	101
Ανοικτός αρτηριακός πόρος (Patent Ductus Arteriosus – PDA)	101
Παθοφυσιολογία	102
Κλινική εικόνα – Σημειολογία	102
Διαγνωστικές εξετάσεις	102
Συντηρητική θεραπεία	103
Ενδείξεις χειρουργικής θεραπείας	103
Χειρουργική θεραπεία	103
Αποτελέσματα	103
Διαδερμικές επεμβατικές τεχνικές	103
III. ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΚΥΑΝΩΤΙΚΕΣ ΚΑΡΔΙΟΠΑΘΕΙΕΣ ΜΕ ΔΙΑΦΥΓΗ ΑΙΜΑΤΟΣ	
ΑΠΟ ΤΑ ΔΕΞΙΑ ΠΡΟΣ ΤΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ	105
Εισαγωγή	105
Τετραλογία του Fallot (Tetralogy of Fallot – ToF)	105
Παθοφυσιολογία	106
Κλινική εικόνα – Σημειολογία	106
Διαγνωστικές εξετάσεις	107
Ενδείξεις χειρουργικής θεραπείας και τεχνικές αντιμετώπισης	107
Αποτελέσματα	109

Μετάθεση των μεγάλων αγγείων (<i>Transposition of the Great Arteries – TGA</i>)	109
Παθοφυσιολογία	110
Κλινική εικόνα – Σημειολογία	110
Διαγνωστικές εξετάσεις	111
Χειρουργική θεραπεία	111
Αποτελέσματα	112
Διορθωμένη μετάθεση των μεγάλων αγγείων	113
Ολική ανώμαλη εκβολή των πνευμονικών φλεβών	113
Προτεινόμενη βιβλιογραφία	113

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

Στεφανιαία νόσος και η αντιμετώπισή της

Εισαγωγή – Επιδημιολογία	115
Παθογένεια της νόσου	115
Προδιαθεσικοί παράγοντες της στεφανιαίας νόσου	116
Συχνότητα της στεφανιαίας νόσου	116
Κλινική εικόνα	116
Διαγνωστική προσέγγιση	117
Ηλεκτροκαρδιογράφημα	117
Δοκιμασία κόπωσης	117
Υπερηχοκαρδιογράφημα	117
Βιοχημικές εξετάσεις αίματος	117
Εκλεκτική στεφανιογραφία	117
Αντιμετώπιση της στεφανιαίας νόσου	119
A. Διαδερμική στεφανιαία αγγειοπλαστική (<i>Percutaneous Coronary Intervention – PCI</i>)	120
B. Χειρουργική αντιμετώπιση – Στεφανιαία παράκαμψη (<i>Coronary Artery Bypass Grafting – CABG</i>)	120
Μοσχεύματα για την επαναιμάτωση του μυοκαρδίου	122
Χειρουργική τεχνική	123
1. Προετοιμασία του ασθενή	123
2. Η επέμβαση	124
3. Μετεγχειρητική παρακολούθηση στην ΜΕΘ	125
Γ. Στεφανιαία χειρουργική χωρίς την χρήση εξωσωματικής κυκλοφορίας (<i>Off-pump επαναιμάτωση του μυοκαρδίου</i>)	125
Αποτελέσματα της στεφανιαίας χειρουργικής	127
1. Άμεσα αποτελέσματα	127
2. Απώτερα αποτελέσματα	127
Επανεγχειρήσεις στα στεφανιαία	127
Βατότητα των μοσχευμάτων	128
Προτεινόμενη βιβλιογραφία	129

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

Επίκτητες βαλβιδοπάθειες και η αντιμετώπισή τους

Εισαγωγή – Επιδημιολογία	131
I. ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΟΡΤΙΚΗΣ ΒΑΛΒΙΔΑΣ	131
Στένωση της αορτικής βαλβίδας	131
Παθοφυσιολογία	132
Κλινική εικόνα – Σημειολογία	132
Διαγνωστικές εξετάσεις	133
Ενδείξεις για εγχείρηση	133
Ανεπάρκεια της αορτικής βαλβίδας	134
Αιτιολογία και παθολογική ανατομία	134
Παθοφυσιολογία	134
Κλινική εικόνα – Σημειολογία	134
Διαγνωστικές εξετάσεις	135
Ενδείξεις για εγχείρηση	135
Φυσική εξέλιξη	136
Η χειρουργική της αορτικής βαλβίδας	136
Αποτελέσματα	137
Διαδερμική αντικατάσταση της αορτικής βαλβίδας (<i>Trans Arterial Valve Replacement – TAVR</i>)	138
II. ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΜΙΤΡΟΕΙΔΟΥΣ ΒΑΛΒΙΔΑΣ	139
Στένωση της μιτροειδούς βαλβίδας	139
Παθολογοανατομικές αλλοιώσεις	139
Παθοφυσιολογία	140
Κλινική εικόνα – Σημειολογία	140
Διαγνωστικές εξετάσεις	141
Ενδείξεις για εγχείρηση	142
Χειρουργική αντιμετώπιση	142
Ανεπάρκεια της μιτροειδούς βαλβίδας	142
Παθολογοανατομικές αλλοιώσεις	142
Παθοφυσιολογία	142
Κλινική εικόνα – Σημειολογία	142
Διαγνωστικές εξετάσεις	142
Ενδείξεις για εγχείρηση	143
Χειρουργική αντιμετώπιση	144
Η χειρουργική της μιτροειδούς βαλβίδας	144
Αποτελέσματα	146
Διαδερμική Επιδιόρθωση Ανεπάρκειας της Μιτροειδούς βαλβίδας (<i>Edge-To-Edge Repair Technique με το σύστημα MitraClip</i>)	147
III. ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΤΡΙΓΛΩΧΙΝΑΣ ΒΑΛΒΙΔΑΣ	149
Ανεπάρκεια της τριγλώχινας βαλβίδας	149
Αιτιολογία	149
Παθοφυσιολογία	149
Κλινική εικόνα – Σημειολογία	149
Διαγνωστικές εξετάσεις	150
Αντιμετώπιση	150

Στένωση της τριγλώχινας βαλβίδας	150
Αιτιολογία – Παθοφυσιολογία	150
Κλινική εικόνα – Σημειολογία	150
Διαγνωστικές εξετάσεις	150
Αντιμετώπιση	150
Η χειρουργική της τριγλώχινας βαλβίδας	150
Αποτελέσματα	152
IV. Η ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΗΣ ΒΑΛΒΙΔΙΚΗΣ ΠΡΟΘΕΣΗΣ	152
Μηχανικές βαλβιδικές προθέσεις (ή μηχανικές βαλβίδες)	152
Βιολογικές βαλβιδικές προθέσεις (ή βιολογικές βαλβίδες)	154
Η επιλογή της κατάλληλης βαλβιδικής πρόθεσης	154
V. Η ΛΟΙΜΩΔΗΣ ΕΝΔΟΚΑΡΔΙΤΙΔΑ ΤΗΣ ΑΥΤΟΧΘΟΝΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΘΕΤΙΚΗΣ ΒΑΛΒΙΔΑΣ	155
Παθογένεια της νόσου – Παθογόνοι μικροοργανισμοί	155
Παθολογοανατομικές αλλοιώσεις	155
Παθοφυσιολογία	155
Διάγνωση – Κλινική εικόνα	156
Αντιμετώπιση	156
Αποτελέσματα	156
Προτεινόμενη βιβλιογραφία	157

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

Χειρουργικές παθήσεις της αορτής

Εισαγωγή	159
Ανατομία της αορτής	159
Διαγνωστικές εξετάσεις της αορτής	159
I. ΟΞΥ ΑΟΡΤΙΚΟ ΣΥΝΔΡΟΜΟ	161
A. Οξύ διαχωρισμός της αορτής	161
Ορισμός και παθογένεια	161
Κλινική εικόνα	162
Διάγνωση	163
Θεραπεία	163
<i>Διαχωρισμός τύπου A</i>	163
<i>Διαχωρισμός τύπου B</i>	164
Απώτερη παρακολούθηση και αποτελέσματα	165
B. Διατοιχωματικό αιμάτωμα της αορτής	165
Ορισμός	165
Διάγνωση – Κλινική εικόνα	165
Θεραπεία	165
<i>Τύπου A διατοιχωματικό αιμάτωμα αορτής</i>	165
<i>Τύπου B διατοιχωματικό αιμάτωμα αορτής</i>	165
Γ. Διατριαινόν έλκος της αορτής	165
Ορισμός	165
Κλινική εικόνα – Διάγνωση	165
Θεραπεία	166

Δ. Ψευδές ανεύρυσμα της αορτής	166
Ορισμός	166
Θεραπεία	166
Ε. Τραυματική βλάβη της αορτής	166
Ορισμός	166
Κλινική εικόνα – Διάγνωση	166
Θεραπεία	167
II. ΑΟΡΤΙΚΑ ΑΝΕΥΡΥΣΜΑΤΑ	168
Ορισμός	168
Παθογένεια	168
Φυσική εξέλιξη	168
Κλινική εικόνα – Σημειολογία – Διάγνωση	169
Γενετικός έλεγχος	169
Ενδείξεις χειρουργικής αντιμετώπισης	169
Χειρουργική θεραπεία	170
III. ΑΛΛΕΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΕΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΟΡΤΗΣ	174
Α. Όγκοι της αορτής	174
Β. Αορτίτιδα	175
Προτεινόμενη βιβλιογραφία	175

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

Χειρουργική της καρδιακής ανεπάρκειας

Εισαγωγή	177
Επιδημιολογία της καρδιακής ανεπάρκειας	177
Αιτιολογία της καρδιακής ανεπάρκειας	178
1. Οξεία καρδιακή ανεπάρκεια	178
2. Χρόνια καρδιακή ανεπάρκεια	178
Παθοφυσιολογία της καρδιακής ανεπάρκειας	178
Κλινική εικόνα της καρδιακής ανεπάρκειας	179
Διάγνωση της καρδιακής ανεπάρκειας	180
I. ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΚΗΣ ΑΝΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	182
II. ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΚΗΣ ΑΝΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	183
1. Μεταμόσχευση καρδιάς	183
Γενικά	183
Υποψήφιοι για μεταμόσχευση	185
Υποψήφιοι δότες	185
Προεγχειρητικός έλεγχος υποψήφιου λήπτη	186
Χειρουργική τεχνική	186
Αποτελέσματα των καρδιακών μεταμοσχεύσεων	188
2. Μηχανική υποστήριξη της καρδιάς	188
Προτεινόμενη βιβλιογραφία	193

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11

Όγκοι της καρδιάς και παθήσεις του περικαρδίου

I. ΟΓΚΟΙ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ	195
Εισαγωγή – Βραχεία ιστορική αναδρομή	195
ΙΑ. ΠΡΩΤΟΠΑΘΕΙΣ ΟΓΚΟΙ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ	196
Πρωτοπαθείς καλοήθεις όγκοι	196
Μύξωμα	196
Μορφολογία	196
Κλινική εικόνα – Σημειολογία	197
Διαγνωστικές εξετάσεις	197
Αντιμετώπιση	198
Αποτελέσματα	200
Ραβδομύωμα	200
Ίνωμα	200
Λίπωμα	200
Αιμαγγείωμα	200
Πρωτοπαθείς κακοήθεις όγκοι	200
Σάρκωμα	200
ΙΒ. ΔΕΥΤΕΡΟΠΑΘΕΙΣ ή ΜΕΤΑΣΤΑΤΙΚΟΙ ΟΓΚΟΙ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ	201
ΙΙ. ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΚΑΡΔΙΟΥ	201
Εισαγωγή	201
Καρδιακός επιπωματισμός	202
Σύνδρομο μετά περικαρδιοτομή	202
Μετεγχειρητικός καρδιακός επιπωματισμός	202
Χρόνια συμπίεστική περικαρδίτιδα	203
Αιμοδυναμικές διαταραχές	203
Κλινικές εκδηλώσεις	203
Διαγνωστικές εξετάσεις	203
Χειρουργική αντιμετώπιση – Αποτελέσματα	204
Περικαρδιακές κύστεις	205
Οξεία περικαρδίτιδα και επεμβατική αντιμετώπισή της	206
Κλινικές εκδηλώσεις	206
Διαγνωστικές εξετάσεις	206
Επεμβατική αντιμετώπιση	207
Α. Περικαρδιοκέντηση	207
Β. Υποξιφοειδική παροχέτευση	208
Γ. Περικαρδιακό παράθυρο	209
Όγκοι του περικαρδίου	209
Α. Πρωτοπαθείς όγκοι	209
Β. Μεταστατικοί όγκοι	209
Προτεινόμενη βιβλιογραφία	210

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12

Τραυματικές κακώσεις της καρδιάς και του περικαρδίου

Εισαγωγή	211
I. ΤΡΑΥΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΚΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ	211
Γενικά	211
1. Τραυματικός καρδιακός επιπωματισμός	212
Γενικά	212
Μηχανισμός πρόκλησης	212
Διάγνωση	212
Θεραπεία	213
2. Τραυματική ρήξη της καρδιάς	213
Γενικά	213
Αιτιοπαθογένεια	213
Κλινική εικόνα	214
Διάγνωση	214
Θεραπεία	214
3. Τραυματικές κακώσεις των καρδιακών βαλβίδων	214
Γενικά	214
Κλινική εικόνα	215
Διάγνωση	215
Θεραπεία	215
4. Τραυματικές κακώσεις των στεφανιαίων αρτηριών	215
Γενικά	215
Παθοφυσιολογία	215
Κλινική εικόνα	215
Διάγνωση	215
Θεραπεία	216
5. Μετατραυματική μεσοκοιλιακή επικοινωνία	216
Γενικά	216
Κλινική εικόνα	216
Διάγνωση	216
Θεραπεία	216
6. Θλάση του μυοκαρδίου	217
Γενικά	217
Κλινική εικόνα – Σημειολογία	217
Διάγνωση	217
Θεραπεία	217
7. Τραυματικά ανευρύσματα της καρδιάς	218
Γενικά	218
Κλινική εικόνα	218
Διάγνωση	218
Θεραπεία	218
8. Διατιτραίνοντα τραύματα της καρδιάς	218
Γενικά	218
Παθοφυσιολογία	218
Κλινική εικόνα	218

Διάγνωση	219
Θεραπεία	219
II. ΤΡΑΥΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΚΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΚΑΡΔΙΟΥ	220
Γενικά	220
Κλινική εικόνα	220
Διάγνωση	220
Θεραπεία	220
Προτεινόμενη βιβλιογραφία	220